

לדופקי בתשובה

בס"ד
עשיק פ' וישב
שנת תשי"ע לפ"ק
שנת ח'
[כל הזכויות שפירות]

חברות חזרות ותקבלו בתשרי
אצל העורך ח' שלמה דוד קליין
מס' הפקס' 00442071836956
מס' הטלפון 07727197313

המחבר: תורת "גינול תורה"
ש"י ביהמ"ד דחסידי בעלזא
(קלידס רד.) לונדון י"ד
בנשאות: כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

פרטי דיני וענייני תפלה על החולה, והזכרתו בברכת רפאינו, ותפילות בשאר ברכות שבאמצע שמו"ע.

כל שאפשר לו לבקש רחמים על חברו ואינו מבקש נקרא חוטא, ואם ת"ח הוא צריך שיחלה עצמו עליו (ברכות י"ב ע"ב, ועי' בס' משנת פיקוח נפש [עמ' רע"ח אות יד] שדן אם יש חיוב להתפלל על חולה מסוכן מטעם לא תעמוד על דם רעך, והביא בשם הגרי"ח קניבסקי שאין עליו חיוב רק מטעם חסד, ועי' בס' גם אני אודך סי' ז).

[א]. המתפלל על החולה בפניו אינו מזכיר את שמו, אבל המתפלל על החולה שלא בפניו מזכיר את שמו ושם אמו. וכ"ז כשמתפלל לרפואתו, אבל אם מתפלל להצלחתו גם בפניו יזכיר את שמו.

[ב]. כשמתפלל על החולה יש להזכיר שמו וכן שם אמו העיקרי ולא הכינוי. אא"כ נשתקע שמו העיקרי לגמרי ואין משתמשים בו כלל, ואם הכינוי אינו קיצור השם אלא כינוי אחר לגמרי, לא יזכירו החולה בשם זה כלל.

[ג]. אם אינו יודע את שם אמו מזכיר את שם אביו, ואם אינו יודע גם את שם אביו או אפילו שמו הפרטי, יכול להזכיר את שם משפחתו. ואם חיבר ספר יכול לומר בעמח"ס פלוני.

[ד]. בן המתפלל על אביו או אמו, לא יאמר אבא מארי וכדומה אלא יזכיר את שם אביו או אמו בסתם. ואב המתפלל על בניו יאמר בני או בתי, ולא יאמר בן פלונית.

[ה]. יש מי שאומר שהמתפלל על הבירו לישועה והצלחה לעולם יזכיר את שם האב ולא את שם האם.

[ו]. בברכת רפאינו יכול להתפלל על החולה לרפואה שלמה. ובשבת יזכירו במחשבה באתה גבור בתיבות "רופא חולים".

[ז]. וכן בשאר הברכות האמצעיות, אם צריך דבר שהוא מעין הברכה שעומד בה, יכול להוסיף ולבקש עליהם, וכגון שצריך פרנסה יכול להוסיף בברכת השנים, או בברכת חונן הדעת מוסיף ומבקש מהקב"ה שיתן לו דעת, ויקדים לומר קטע שלם מנוסח הברכה שחייב בה, ואחר כך יאמר את ההוספה.

[ח]. וכן יכול להוסיף בברכות אלו תפילה לצרכי רבים, ויאמר אותה בלשון רבים קודם ברוך אתה שבסיום הברכה.

[ט]. ובברכת שומע תפלה רשאי להתפלל על כל דבר שירצה, ומכל מקום טוב שיבקש עליהם בסיום התפילה אחרי יהו לרצון [הראשון] דאז יכול לענות לקדיש וקדושה. (ולפ"ז נראה פשוט שאם יודע שבמנין שלו מתפללים שמו"ע ארוכות, ואפילו יבקש צרכיו באמצע שומע תפלה, עוד יספיק לגמור לפני שיתחיל הש"ץ תפלתו, דיכול לכתחילה להוסיף באמצע שומע תפלה).

[י]. לכתחילה עדיף יותר להתפלל בלשה"ק, אך אם אינו יודע לדבר צחות בלשה"ק, יכול לאומרה אף בשאר לשונות, רק שיהיה מקירות לבו.

[יא]. כשמתפלל על חולה או על שאר בקשה מסויימת, יש מי שאומר שאל יתפלל על זה בכל תפלה מהג' תפלות שביום, מפני דהוי כעין נדר, וגם נראה כמתעקש ח"ו, וגם אל יתפלל ע"ז יום אחר יום, אפילו רק בתפלה אחת משום דמתרגל לזה ולא הוי תפלתו תחנונים.

חילוק בהזכרת שם החולה בין מתפלל בפניו ובין מתפלל שלא בפניו (א) בגמ' ברכות דף ל"ד ע"א א"ר יעקב אמר רב חסדא כל המבקש רחמים על חברו אין צריך להזכיר שמו [של החולה], שנאמר (במדבר י"ב) א-ל נא רפא נא לה, ולא קמדכר שמה דמריים. והיינו כשמתפלל לפניו של החולה וכמעשה דמריים, וכ"ה במג"א (ריש סי' קיט) בשם המהר"ל.

והנה מלשון "אין צריך להזכיר שמו", הוכיח הפרי חדש (סי' קי"ט סק"א) שאם רוצה מזכיר, אמנם בס' הפרדס לרש"י (סי' רפ"ז) וכן בילקוט הראובני (פרשת וירא) בשם סודי רויא מפורש שיש קפידיא לא להזכיר שם החולה, וכ"כ בעיני יעקב (סוף פ"ה דברכות). וכ"כ החת"ם סופר (נדרים דף מ' ע"א) על הא דאמרו בגמ' כי אתא רב דימי אמר כל המבקר את החולה גורם לו שיחיה ושאינו מבקר גורם לו שימות, מאי גרמא אילימא כל המבקר את החולה מבקש עליו רחמים שיחיה וכל שאין מבקר מבקש עליו שימות, שימות ס"ד, אלא כל שאינו מבקר אין מבקש עליו רחמים לא שיחיה ולא שימות וכו', וכתב החת"ס: "יראה לפרש ע"פ מה שאחז"ל המבקש רחמים בפני החולה אין צריך להזכיר שמו כדכתיב אל נא רפא נא לה, וכתבו המקובלים כי יש בהזכרת שמו קצת התעוררת הדין עליו, אע"פ שמ"מ קרוב לשכר ע"י התפלה מ"מ לפעמים איכא קצת הפסד ע"י הזכרת שמו, משא"כ כשמתפלל בפני החולה שא"צ להזכיר שמו אז טוב לו, והיינו הנכנס לבקר מתפלל עליו שיחיה כי לא צריך להזכיר שמו משא"כ מי שאינו מבקר מבקש ואינו בפניו זה צריך להזכיר שמו בתפלתו, ולפעמים יארע לו הפסד בדבר אע"פ שמתפלל עליו שיחיה", עכ"ל.

עפ"ז תמוה קצת המנהג שנהגו להזכיר שם הילד במי שבירך שלאחר הברית, דהרי הוא כחולה בפניו שאין צריך להזכיר שמו.

מתפלל להצלחה גם בפניו יזכיר שמו

(ב) ובקונטרס אוצר הידיעות (ח"ב עמ' קי"ד) הביא שכ"ז כשמתפלל לרפואתו, אבל כשמתפלל להצלחתו יש שהזכירו שגם בפניו יזכיר שמו, דהרי גם יעקב כשרצה לברך את המלאך שאלו מה שמו. ובוה מטעימים דברי הגמ' תענית (כ"ה,א) שרבי חנינא בן דוסא כשרצה לברך את שכנתו שאלה לשמה, ולכאורה בפני החולה אין צריך להזכיר השם, אלא כנ"ל שלהצלחה מזכירים השם גם בפני המבקש, וכן משמע מתשובתו שלא היה לצורך מחלה שהרי אמר לה "נימטו כשוריק". וכן העירו מירושלמי (הוריות פ"ג ה"ד) אמר ליה אבא יודן הקב"ה ימלא חסרוך, הרי שהזכיר שמו גם בפניו, משום שלא היה לצורך רפואה.

מקור המנהג להזכיר שם האם, וכשאינו יודע את שם האם, והזכרת שם כינוי

(ג) והנה כשמתפלל שלא בפניו המנהג להזכיר שם האם ולא שם האב, ומקור הדבר בזהר (בראשית פ"ה,א) עה"פ "וילך דוד למסעיו" הביא הוזהר הפסוק שמצינו אצל דוד שאמר "הושע לבן אמתך", וכי לא הוי בריה ידיש עד דאמר בשמא דאימא ולא בשמא דאביו וגו', וכן בתהלים אמר דוד "אני עבדך בן אמתך", וכן כתבו להוכיח בשו"ת זקן אהרן (ח"א סי' יא) שו"ת דעת כהן (סי' קל"ב) דע"ת (סי' קי"ט סעי' א'), וע"ע בסו"ס אורחות חיים (ספינגאק) באמרי אפרים.

וכן מצינו בגמ' שבת (דף ס"ו ע"ב) דאיתא שם כי הא דרב הונא מבי רב רב מבי ר' חייא ור' חייא מבי רבי כי הוו מיבסמי מייתי משחא ומילחא ושייפי להו לגוייתא ידידיהו וגוייתא דכרעיהו ואמרי כי היכי דציל הא מישחא ליציל חמריה דפלניא בר פלניא וכו'. וכתב שם המהרש"ל: "דוקא נקט פלוני בן פלונית שבני אדם מכירין האשה שהיא אם הולד יותר מאביו, כך שמעתי". ובשו"ת גבול יהודה (או"ח סי' ב' - הובא ביסודי ישרון מערכת קרה"ת) כתב הטעם שיש לומר שם האם כדי לא לבייש מי שנולד מבת ישראל שבא עליה גוי הדולד כשר. והחיד"א במדבר קדמות (מערכת ס' אות ב') כתב הטעם כי רוצים להרבות לו זכותים, וזכות האשה לפעמים גדול שלא נענשת על ביטול תורה וכיו"ב.

ומ"מ כשאינו יודע את שם האם יזכיר את שם האב, ועי' גם בערוך השלחן (סי' קי"ט סעי' א') שכתב שיוכיר שם אמו או שם אביו של החולה, ועיין גם מדרש תלפיות (ערך חולה) להזכיר חולה בן שם האב, וכן בעיני יעקב (ברכות לד) כתב שיכול לומר בן שם האב וביחוד אם אביו בעל זכויות דוכותו מועיל.

ואם אינו יודע גם את שם האב או אפילו את שם החולה, כתב באורחות רבנו (ל"א ס"ק ריח) בשם החו"א שיכול לומר שם משפחתו, וראה גם בערוה"ש (שם) שכותב דמה שצריך להזכיר שמו של החולה כי צריך שהתפילה תהיה ברורה. ובס אורחות רבינו (ח"א עמ' של"ג) מובא שהקה"י כאשר רצה להתפלל על חולה ולא ידע

שם אמו, הי' מזכיר ספר שחיבר, וכך התפלל על הג"ר יחזקאל אברמסקי ז"ל, ר' יחזקאל בעל 'חזון יחזקאל'.

ועי' בהליכות שלמה (ח"א פ"ח ס"ו) שבתפלה על החולה יש להזכיר שמו וכן שם אמו העיקרי, ולא הכינוי, וא"כ נשתקע שמו העיקרי לגמרי ואין משתמשים בו כלל, ומיהו אם הכינוי אינו קיצור השם אלא כינוי אחר לגמרי, לא יזכירו החולה בשם זה אפילו בכה"ג, אלא בשמו העיקרי.

אב המתפלל על בנו, בן המתפלל על אביו אמו (ד) ובן המתפלל על אביו או אמו, כתב בספר חסידים (סי' תת) הובא בהגהות רע"א (סי' קיש) שלא יאמר תרפא אבא מארי או לאדוני אבא רפא, כי שלמה אמר דוד אבי, וכן אלישע אמר (מ"ב ב יד) "איה אל-הי אליהו". וע"ע בשו"ת מקדשי השם (ח"ב סי' ט) בהגהות דברי צבי מה שהאר"ך בזה.

ואב המתפלל על בנו יאמר רק בתי או בני בהזכרת השם, ולא בהזכרת שם האב או אם, ואם מתפללים על קטן שטרם קראו לו שם יש לומר בן פלונית (אשי ישראל פכ"ג הע' קפט בשם הגר"ח קנייבסקי שליט"א).

המתפלל לישועה או פרנסה יזכיר לעולם את שם האב

(ה) ובקו' אוצר הידיעות (ח"א עמ' פט) הביא משם הגרש"ז אויערבאך זצ"ל שרק בתפלה לחולה מזכירים שם האב, אבל בתפלה לישועה או פרנסה וכיו"ב יש להזכיר שם האב. ובקו' הג"ל הביא סימוכין לזה מדברי הפנים יפות (במדבר יב, יג) שכתב "שכל הלחשים והתפלות לקיום בריות גוף היא בשם אמו". ומשמע כשלא לצורך בריות הגוף אינו מזכיר בשם אמו.

הוספה באמצע ברכות שבשמו"ע

(ו) ואיתא בשו"ע סי' קי"ט (סעי' א') אם רצה להוסיף בכל ברכה מהאמצעות מעין הברכה מוסיף, כיצד היה לו חולה מבקש עליו רחמים בברכת רפאינו וכו'. וכתב במשנ"ב סי' קט"ו (סק"ג ובשעה"צ סק"ה) ויכול להתפלל על חולים ברפאנו ויאמר רפא נא פנ"פ רפואה שלמה בתוך שאר חולי ישראל, דלא להחמירין דוקא לכלול בשמוע תפלה.

ועיין בלקט הקמח החדש (סי' קט"ו סק"א) דבשבת שאין אומרים ברכת רפאנו, ולא מתפללים על חולה שאין בו סכנה, יזכירו במחשבה באתה גבור בתיבות "רופא חולים".

ובאשי ישראל (פכ"ג הע' קפ"ז) הביא בשם הגרש"ז דמותר להתפלל בברכת רפאנו גם על חולה שאינו ממשפחתו וקרוביו, ולא חשיב כצרכי רבים בעלמא, כיון שזוכיר בפירוש חולה מסוים. ומאידך הביא בשם שו"ת אור לציון (ח"ב פ"ו סל"ג) שאם אינו ממשפחתו יזכירו רק בשמוע תפלה.

וכן בשאר ברכות יכול להוסיף בכל ברכה מענינה של אותה ברכה, והחילוק בין בלשון יחיד ללשון רבים, וכן החילוק בין כל הברכות לברכת שומע תפלה מבואר כ"ו, בשו"ע סי' קי"ט סעי' א' ובנו"כ שם, ולא ראינו צורך להאריך בדברים מפורשים. ומש"כ שטוב יותר לקבוע תפלות על כל הענינים הצריכים לו אחר שסיים כל ה"ח מלקבעם בברכת שומע תפלה, הוא מדברי המשנ"ב בסי' קכ"ב (סק"ח) והטעם כותב שם דהוא כדי שכשיצטרך לענות קדיש או קדושה יהיה יוכל לענות אחר אמירתו יהיו לרצון לכו"ע. וע"ע שבט הלוי ח"ח סי' כ"א.

האם ראוי לומר תפלה קבוע בכל יום באמצע שמו"ע

(ז) והנה מצינו בשער הכוונות נוסח תפלה שכתב להתוודות בשמוע תפלה וגם תפלה על הפרנסה. והנה הט"ז (בס"ל קכ"ב סק"ב) כותב "ואע"ג דגם ברכות י"ח יכול להוסיף מעין כל ברכה ושומע תפלה אפילו כל מה דבעי מ"מ היינו דוקא לפי שעה מה שצריך אבל לעשות קביעות ולהוסיף בכל ברכה בכל יום אין לנו ראייה להתיר בזה, דהא לא אמרי' בגמרא אלא אם בא להוסיף בכל ברכה והיינו דרך עראי, לא שיקבע לו מטבע אחר יותר ממה שטבעו חכמים, וכן מה שכתוב שואל אדם צרכיו בשמוע תפלה היינו מה שיצטרך לו לפי שעה אבל לא לעשות לו בקביעות נוסח אחר מוסיף על תקנת חכמים", עכ"ל.

וראה גם בערוך השלחן (סי' קי"ט סעי' ב') שכתב בזה דברים כדרכונות, וז"ל: "ודע דזה דבר פשוט שלא התירו חז"ל להוסיף בשמו"ע אלא במקרה כשצריך לזה אבל להוסיף תפלה קבועה תמידית בשמו"ע הוא העזה יתירה והוצפא כלפי אנשי כנה"ג וע"ז יודה כל ת"ח וכל אשר יראת ה' בקרבן, ובכך יש לצעוק על המדפיסים שהוסיפו בסידורים בשמע קולנו תפלה קבועה אנא ה' חטאתי וכו', אתה הוא אלהי ומפרנס וכו', ורבים מעמי הארץ אומרים זה תמיד ככל תפלת י"ח ולבי עלי דוי על המעשה הזה, ושמעתי שכבר הרעיש ע"ז אחד מגדולי הדור בדור שלפנינו אלא שבעה"ר אימסר עלמא בידא דטיפשאי והמדפיסים עושים כרצונם ואין בידינו למחות, וזה שהביאו מזוהר שטוב לשאול על מונותיו תמיד אפילו הוא עשיר או להתוודות על חטאיו (מג"א סק"א) זהו ודאי כן הוא אבל לא לעשות נוסחא קבוע בתוך תפלת אנשי כנה"ג ואם ירצה יכול לומר אותם אחר התפלה ואחר יהיו לרצון ומי ימחא בידו וכבר אמרו בגמרא דאחר התפלה יכול לומר אפילו כסדר של יו"כ", עכ"ל. כיוצ"ב כתב הגאון האד"ר ז"ל (נדפס בס' שיח תפלה עמ' קמ"ח אות ז') "ועכ"פ נראה פשוט דאין לקבוע לומר תמיד תפלת היה"ר דבברכת רפאנו, שנראה כמו שהיתה קבועה מחז"ל, ובדאי שצריך לעשות היכר מה החובה ומה רשות. ועי' ט"ז (סי' קיש), א.ה. נראה דצ"ל סי' קכ"ב לענין התפלה על המונות בש"ת".

אולם הברכ"י (סי' קכ"ב אות ב') כתב ע"ד הט"ז הנ"ל "ואינו מחזור" ולא ביאר למה. והכו"ח (סי' קיש אות ה') כותב דנראה דגם לדברי הט"ז היינו דוקא במה שמוסיף האדם מדעתו כפי רצונו אבל מה שנוכר בוהר והאר"י ז"ל שצריך להתוודות בתפלה ולשאול על פרנסתו כנו"ל זה מותר לעשות אפילו בקביעות ומצוה נמי איכא, עכ"ל. וזהו שלא כדברי הערוך השלחן, [וכן נדפס תפלה זו בסידור המדויק והמקורי לדברי עבודת השם"].

והראשון לרבי העירות דבש (דרוש א') שכתב וז"ל: "בברכת שמע קולנו וכו', בו ישים כל מגמתו לה' להתפלל לו על כל צרכיו אפילו דבר קטן או גדול, לא יבצר דבר מה שלא יתפלל בו לה', אם צריך לעשות שידוך עם עצמו או בנו ובנותיו,

יתפלל לה', לסחורה יתפלל לה' שיצליחו ויוליכו בדרך הישר. כללו של דבר אין דבר מה שרצונו לעשות בו ביום, מה שלא יתפלל לה' להצליחו ולהוליכו בדרך הישר ונכון, ואצ"ל אם יש לו ח"ו איזוה צרה בתוך ביתו שצריך להתפלל וכו'. ועל כל ענין מה שעוסק יתפלל בלשונו, ואף כי לשונו לשון עלג ואינו יכול להתפלל בלשון עברי כראוי, הוא חביב לפני הקב"ה כאילו הרבה להתפלל בלשון רחבה שפה ברורה ונעימה וצחה. וע"י תפלה זו ישמע ה' לקולן ויצא לנו תועלת, כי תפלה זו ודאי בכונה, ולא יהי' פיו ולשונו מדבר ולבו בל עמו, כמדובר בהרגל ומצוות אנשים מלומדה, ולא עם מתפלל בכל יום דבר חדש מה שצריך לו באותו זמן ועת, וגם מסדר תפלתו בפיו, א"כ לזה צריך כונה ודאי, וא"א להתפלל בלי כונה מיוחדת, וא"כ יוצא ידי תפלה גמורה, כי זהו העיקר, התפלה הבאה ממעמקי הלב" עכ"ל וע"ש עוד.

תפילה בשאר לשונות

(ח) בשו"ע סי' ק"א סעי' ד' מובא כמה דיעות בענין להתפלל בשאר לשונות, דיש אוסרים ובפרט כששואל צרכיו הפרטיים, וי"א דאף יחיד כששואל צרכיו יכול לשאול בכל לשון שירצה חוץ מלשון ארמי, לפי שאין מלאכי השרת נוקקין ללשון ארמית. ובמשנ"ב שם כותב דמצוה מן המובחר הוא דוקא בלשון הקודש, אך הוא מיידי שם בעיקר מענין להתפלל כל התפילה בשאר לשון, אכן בסי' קכ"ב (סק"ח) כותב המשנ"ב בשם החיי אדם וז"ל: "נכון וראוי לכל אדם להתפלל בכל יום ביהוד על צרכיו ופרנסתו ושלא ימוש התורה מפיו וזרוע וזרוע ויהיו כל יוצאי חלציו עובדי ה' באמת ושלא ימצא ח"ו פסול בזרועו וכל מה שיודע בלבו שצריך לו ואם אינו יודע לדבר צחות בלשון"ק יאמרנו אף בלשון אשכנז רק שיהיה מקירות לבו".

ועי' גם בקריינא דאגרתא להסטיפלער זצ"ל (ח"ג סי' א') שכותב: "ראוי לכל אחד לקבוע תפלה מיוחדת אחרי שמו"ע אחר אמירת פסוק יהיו לרצון להתפלל על הצלחה בתורה וביר"ש ולהנצל מציה"ר, ולהתפלל על כבוד שמים ית"ש שיתקדש בעולם ולהתפלל בכל לשון שיבחר ע"ד עניניו הפרטיים היום יומיים שיהא לטובה ושלא יכשל ח"ו בהם באיוו חטא ועון".

האם ראוי להתפלל על חולה ושאר בקשות, בכל הג' תפלות יום אחר יום (ט) והנה בהליכות שלמה (פ"ח הע' 60) מובא ש"הורה [הגרשו"א] שאין כדאי להתפלל על החולה, וכן על כל שאר בקשות, בכל ג' התפלות שביום, דהוי כעין נדר וגם נראה כמתקש ח"ו, ואף לא להרבות בתפלה על דבר אחד יום אחר יום זמן רב, מפני שנעשה כקביעות ואין תפלתו תחוננים, אלא יפסיק לזמן מה, ואח"כ אם יריגש צורך ורצון יחדש תפלתו".

והנה מה שטען שאין להרבות בתפלה על דבר אחד יום אחר יום זמן רב מפני שנעשה כקביעות, הנה מלשון המשנ"ב הנ"ל בשם הח"א [וכן מדברי הסטיפלער] משמע דלא כוותי', וגם נראה דלא חששו משום נדר, אלא בהא דנראה כמתקש יש לומר דגם המשנ"ב יודה לזה, דחילוק יש בין מתפלל על דבר מסוים יום יום, למתפלל תפילה כללית יום יום ואפילו בכל תפלה ותפלה, כמובן למעייין.

שאלה. האם מותר בשבת ליישר ידיה של משקפיים שנתקמה.

תשובה. אם אינה ראויה ללבישה כך, אסור ליישרה. ואם ראויה ללבישה רק שדוחק קצת באונן וכדומה, מותר ליישרה.

במג"א (סי' ש"מ סק"א) הביא בשם ספר הוכרונות (דנ"ו כ"ה ש"ב): מחט שנתקמה אפילו מעט אסור לפושטה, ובטעם האיסור כתבו השו"ע הרב (סי"ח) [במוסגר] ובערוך השלחן (סל"ד) דהוא משום תיקון מנא. והמג"א מציינ' לעי' בס' תק"ט. והיינו דשם מבואר לענין שפוד שנתקם שאסור לפשטו בידו, ועפ"י המבואר שם בב"י ובנו"כ וביתר ביאור בבאור הלכה (ד"ה אותו) דבאופן שאי אפשר לצלות עליו כך מותר לפשטו משום אוכל נפש, אבל באופן שיכול לצלות עליה כך אסור משום טירחא יתירא.

ועיין בכף החיים (ש"מ סק"ס) שכותב: וזוה למד הרב מלך שלם במי שהיה לו בתי עינים שנתתחו הרבה עד שאינו יכול לקרות בהם דאינו יכול לתקן - וזכור לאברהם (אות ת').

והנה רואים מזה דלמד דבאופן שראוי ללבישה כך ורוצה ליישרה לתקנה היטב אין בזה משום תיקון מנא, ולפי"ז צ"ל דמחט שנתקמה אפילו מעט אינה ראוי' למלאכתה ומש"ה אסור לתקנה. [והנה בשבת המחט אינה ראויה רק ליתול בה את הקיץ, או לתת בה את הדלת, וצ"ל שאם נתקמה אפילו קצת אינה ראויה עוד למלאכות אלו, וכמדומה שגם המציאות מעיד ע"ז]. ומה שמבואר שפוד שאפילו בראויה למלאכה אסור ליישרה היינו הטעם משום טירחא יתירא וכמו שמבואר במשנ"ב שם בשם רש"י, והכא גבי משקפיים לא שייך זה דיישור הידיות אינה בכלל טירחא כלל.

ועי' גם שולחן שלמה להגרשו"א (סי' ש"א אות כ"ה-ב) שדעתו דתיקון קל מותר לעשות בשבת ולא נחשב כתיקון מנא, ולכן התיר שם ליישר השוליים של הכובע, ע"ש, ולכאורה צ"ע דהרי יישור המחט הוי ג"כ תיקון קל ומדוע אסור לעשות כן, ועכ"ה צריכין לחלק דמחט שאינה ראויה למלאכתה אסור ליישרה משום תיקון מנא אפילו שהיא רק תיקון קל, ומשא"כ בכובע שראויה ללבישה גם כך ואין בזה משום תיקון מנא, ואסור רק משום טירחא יתירא ובאופן שאין בזה רק תיקון קל אין זה טירחא, כנלע"ד לפרש דבריו. וכן התיר בעניינינו בשו"ת שנתת שבת (ח"ד סי' של"ב), וזה דלא כמש"כ בס' בנין שבת (ח"א פכ"א).